

Ооньуу – дьарык технологической картата

Иитэр-үөрэтэр уобаластар	Тулалыыр эйгэ, тыл сайдыыта, ахсаан, ойуулуур-дьүүһүннүүр
Оҕолор саастара	4 саастаах, орто бөлөх иитиллээччилэрэ
Тиэмэтэ	«Кыһынны тыаба айан»
Сыала	<p>Билии:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оҕо бэйэтэ эрдэ билэрин солун өттүнэн арыыйы; - Айылба кыһынны көстүүтүн, айылба кыылларын кыстыктарын туһунан билиини чингэтии; - Оҕо тылын – өһүн байытан, сааһылаан сангарарын, кэккэлээн кэпсиирин биллэри. <p>Сайыннарар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сангарар сананы сайыннарыы; - Сангарар сананы истэр, болбойон көрөр, ылынар уонна оҕо тус бэйэтин өйүнэн анааран толкуйдаан таһаарар, билэр – көрөр, чинчийэр, ыйытыкка сөптөөх хоруйу биэрэр дьобуруун сайыннарыы; - Оҕо айар – тутар, онорон таһаарар дьобуруун сайыннарыы. <p>Иитии:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оҕо дьонно – сэргэбэ, тулалыыр эйгэбэ, айылбаба болжомтолоох буолар үчүгэин өйдөтүү; - Киһи үтүө өрүттэрин сыаналыыр буоларга иитии; - Кэрэни кэрэхсэһин.
Түмүк ситиһии	<p>Сиэр – майгы өттүнэн сайдыы: үчүгэйгэ, кэрэбэ тардыһыы, кэрэни болбойуу.</p> <p>Бодорунар: оҕолору кытары бииргэ оонньоһун, тус бэйэ өйүнэн толкуйдаан таһааран санааны этии. Бэйэтин сыаналанар уонна атыттары сыаналыыр.</p> <p>Билэр – көрөр: урут билэрин сананан чингэтии, туһалаах билиини инэринии.</p> <p>Ооньууга бэйэни салайыныы: оҕолору кытта ооньууга көхтөөхтүк кыттыы, эйэлээхтик оонньоһун, сыалы туруоруу, харгыһы быһаарар ньыманы тобулуу. (бэйэни салайынар сатабыл)</p>
Туттуллар тэрил	Компьютер, интер/дуоска, тыа кыыллара (саһылчаан, куобахчаан, тиингчээннэр, чооруостар), харыйалар, елка ооньуурдара, өгнөөх кырааскалар.
Ооньуу – дьарык көрүнэ	Интегрированнай
Ооньуу – дьарык ньымата	Ооньууну арыыйыы, иһитиннэри, бэсиэдэ, ыйытыы, эппиэттэри истии, толкуйдааһын, таайыы, соһуччу түгэһнэр, онорон таһаарыы.

Оонньуу-дьарык түүмэхтэрэ	Түүмэх сыала	Иитээччи дьайымала	Оҕо сабаҕаланар дьайымала
1 түүмэх. Тэрээнин. Билиини сытыылааһын, оонньууга көбүлээнин	Оонньуур эйгэни тэрийии. Болҕомтону тардыы, оонньууга көбүлээнин.	Эбэрдэлэнии, оҕолор болҕомтолорун тардыы.	Эбэрдэлэнэр, сэнээрэр, болҕойор.
Сыалы туруоруу	Харгыны үөскэтии.	Оҕолоор, бары харахпытын симэн түүх тыһыһырын истиэҕин эрэ. (кыһынны тыа, тыал тыаһа ууһа иһиллэр). Кэксэ бопуруостары туруоран, сыалы арыһы. Түүх тыаһа иһиллэрий? Ханнык кэмий? Кыһын хайдаһый? уо. д.а.	Тыаһы – ууһу истэн таайар. Оонньуу сүрүн сыалын тобулан этэр.
2 түүмэх. Сүрүн	Кыһынны тыаҕа айан.	- Чэ бары сиэттиһэн кыһынны тыаҕа айанныаһын! (интер/дуоска иннигэр сиэттиһэн хааман тийэллэр, кыһынны тыа үстүн айан көстөр, онтон кыһынны тыа хартыыналара көстөллөр иитээччи ити кэмнэ араас бопуруостары биэрэн , кыра бэсиэдэ барар. Холобура: кыһынны тыа хайдаһын, тыаҕа кимнээх ололорлорун, кинилэр уйаларын, тугунан аһалыктаналларын тунунан.)	Оонньууга, кэпсэтиигэ кыттар. Истэр, ылынар. Толкуйдаан сөптөөх хоруйдары биэрэр. Сэнээрэр.
2.1	Мастар араастара.	<ul style="list-style-type: none"> - Оҕолоор, көрүүбүн эрэ бу ханнык мастар үүнэн туралларый? - Өссө биһиги тыабытыгар ханнык мастар үүнэллэрин билэҕитий? (салҕыы мастар сэбирдэхтэрин, иннэлэрин тунунан кэпсэтинии барар). - Оҕолоор, харыйаларга түүхтэр эрэ ололорлор дии. (биир маска чооруостар, бииргэ тиинчээннэр, бииргэ эриэхэлэр баалларын 	Таайар, сабаҕалыыр, тэнниир, ааҕар, интэриэһэ көбөр. Сөптөөх хоруйдары биэрэр. “Чооруостар” диэн хоһоон ааҕар. Оонньууга үөрүүнэн кыттар.

		<p>көрөллөр. Биир – биир аабаллар. Хастарын этэллэр, тэннээн көрөллөр, чооруостар тобо сылаас дойдуга барбаттарын туһунан ыйытыы барар, атын чыычаахтар тобо баралларын туһунан кэпсэтиии кэнниттэн чооруостар тустарынан хоһоон аабаллар. Хайа харыйа саамай үрдүгүн, хайата намыһабын ыйаллар).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оһолоор биһиги сыыпараларынан оонньуубут дуо? Оонньуу: «Сыыппыралар уонна төгөрүктэр» 	
2.2	Манан хаар. Куобахчаанга көмө.	<ul style="list-style-type: none"> - Хаар хайдаһый? Тыыттааха хайдаһый? (хаар туһунан оһолор кэпсээннэрэ) - Оһолоор истин эрэ, ким эрэ ытыыра иниллэр дии!(мас анныгар куобахчаан ытыы олорор). - Тыый, куобахчаан тобо ытаатын? - Тобо ытыам суоһай, мин наһаа куттанабын ээ, саһыл, бөрө суолларын билбэппин, ол иһин саһан олоробун. - Оо, оһолоор, куобахчаанга көмөлөнөбүт дуо? (интер/дуоскаһа кэлэн кыыллар атхтарын суолларын таайаллар) 	<p>Оһо эппиэтэ:</p> <p>Хаар манан, сымнаһас, тымныы, көпсөркөй, кылабачыгас уо. д. а. хаарынан хаар киһи оноробут, салааскалыыбыт, сырылыыбыт, хайыһардыыбыт...</p> <p>Куобахчааны көрөн аһынар. Куобахха көмөлөнөн кыыллар суолларын таайар, үөрэр – көтөр.</p>
Тохтобул түһүмэх	Сынһалан тохтобул.	<ul style="list-style-type: none"> - Күнү быһа оонньооммут Сылайары билбэппит. Оонньуурдары ыламмыт Ыллаах оонноон биэрэбит. Субуруһан тураммыт Поезд буолан барабыт. Төгөрүччү сиэттиһэн Хороводтаан хаамсабыт. Кэпсээн истэн, сэнээрэн 	<ul style="list-style-type: none"> - Күнү быһа оонньооммут Сылайары билбэппит. Оонньуурдары ыламмыт Ыллаах оонноон биэрэбит. Субуруһан тураммыт Поезд буолан барабыт. Төгөрүччү сиэттиһэн Хороводтаан хаамсабыт. Кэпсээн истэн, сэнээрэн

		Олоробут чуумпуран. Ырыа, хоһоон үөрэтэн Чоргуйабыт биһиги!	Олоробут чуумпуран. Ырыа, хоһоон үөрэтэн Чоргуйабыт биһиги!
2.3	Саһылчааны суоллаанын.	<ul style="list-style-type: none"> - Уой, оһолоор бу хаарга туох суола буолуой? (Саһыл суолун батыһан уйаҕа кэллэр). - Саһылчаан уйатын көрүөбүн эрэ. (уйа иһигэр илиилэрин уган араас оонньуурдары ороон таһаараллар, оонньууру ойуулаан-дьүүһүннээн уонна ханнык геометрическэй быһыыга маарынныылларын кэпсииллэр. - Дуоскаҕа көрүөбүн эрэ, ханнык геометрическэй фигураний? - Таайын эрэ, фигура туох предметкэ майгыннырын? 	Саһылчааны көрсөн үөрэр. Сорудаҕы болһойор. Саһылчаан сорудаҕын үөрүүнэн толорор. Талан ылбыт оонньуурун ойуулаан – дьүүһүннээн кэпсиир. Дуоскаҕа көстөр геометрическэй фигуралары таайар уонна фигура туохха маарыннырын этэр.
2.4	Соһуччу түгэн. Эһээ Моруос көрдөһүүтүн толоруу.	<ul style="list-style-type: none"> - Чэ эрэ, оһолоор салһыы тыабыт устун айаннаан иһизбин. (Ол баран иһэн тыа быһыыгар Эһээ Моруос сылдьарын көрөллөр. Интер/дуоскаҕа көрөллөр) - Көмөлөнөбүт дуо оһолоор Эһээ Моруоска? (Эһээ Моруос көмөлөнөөччүлэрэ буолалларын быһыытынан Моруос бэргэхэлэрин бары кэтэллэр уонна остуолга төгөрүччү олорон елка оонньуура онороллор. Моруоска көрдөрөллөр. Эһээ Моруос махтанар , быраһаайдаһар). 	Оһо эппиэтэ: - Аһа көмөлөнүөбүн! Соһуччу түгэнтэн астынар, дуонуйар. Елка оонньуура онорорго кыттыһан, айар – тутар. Эһээ Моруос махталын ылан үөрэр – көтөр. Быраһаайдаһар.
3 түһүмэх. Түмүк	Рефлексия.	<ul style="list-style-type: none"> - Чэ эрэ оһолоор детсааппытыгар төннүөбүн, тонгоххут. (Сиэттиһэн детсадка кэлбит суолбутунан төннүү). - Оһолоор, кыһынны тыаҕа баран кэлбиккиттэн астынныгыт дуо? Тыаҕа кими – 	Астыммыттарын биллэрэллэр. Соһуччу көрсүбүт кыылларын, Эһээ Моруоһу сэнээрбиттэрин кэпсииллэр. Тугу ордук сөбүлээбиттэрин этэллэр.

		тугу көрүстүгүт? Ким ордук тугу сөбүлээтэ? Тоџо? уо.д.а.	
--	--	---	--